

Stanowisko Forum Dyrektorów Podatkowych

w sprawie zmian legislacyjnych do ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym¹.

W związku z trwającymi konsultacjami w sprawie przeglądu przepisów w zakresie rewizji finansowej² dotyczącymi między innymi, przepisu art. 136 ustawy o biegłych rewidentach, firmy skupione w ramach Forum Dyrektorów Podatkowych chciałyby podzielić się swoim spojrzeniem na praktyczne skutki obowiązujących rozwiązań oraz zaproponować kierunek racjonalizacji przepisów.

Forum Dyrektorów Podatkowych gromadzi osoby odpowiedzialne za kwestie podatkowe w największych przedsiębiorstwach działających na polskim rynku – zarówno z kapitałem krajowym, jak i zagranicznym – reprezentujących różnicowane sektory gospodarki, od przemysłu ciężkiego, poprzez sektor finansowy, po usługi cyfrowe.

Obowiązująca obecnie w Polsce konstrukcja art. 136 ustawy o biegłych rewidentach opiera się na zamkniętym katalogu dozwolonych usług (tzw. "biała lista") audytora na rzecz jednostki zainteresowania publicznego (JZP). Rozwiązanie to znacznie odbiega od bardziej praktycznych przepisów przyjętych w większości państw UE, które stosują model tzw. "czarnej listy" zawartej w Rozporządzeniu UE³ (model ten dopuszcza usługi o ile nie są wymienione na „czarnej liście”). W praktyce ogranicza to działającym w Polsce przedsiębiorstwom będącym JZP możliwość elastycznego dostosowania współpracy z dostawcami usług profesjonalnych do potrzeb biznesowych, prowadzi do nadmiarowych obostrzeń wykraczających poza wymogi prawa unijnego oraz nierzadko powoduje konieczność rozdzielania takich usług w obrębie grupy, co skutkuje wyższymi kosztami i ograniczeniem efektywności.

Ponadto, zgodnie z Rozporządzeniem UE, usługi doradztwa podatkowego (z wyłączeniem usług dotyczących podatków od wynagrodzeń i zobowiązań celnych) oraz usługi w zakresie wycen (mimo, że są wymienione na czarnej liście) mogą być dozwolone przez ustawodawstwo krajowe, pod warunkiem spełnienia określonych warunków: przeprowadzenia analizy zagrożeń dla niezależności, zastosowania odpowiednich zabezpieczeń oraz uzyskania zgody komitetu audytu. Tym samym, Rozporządzenie UE – w przeciwieństwie do polskich przepisów - zakłada możliwość świadczenia takich usług na rzecz JZP na podstawie decyzji właściwego państwa członkowskiego.

¹ ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, t. j. Dziennik Ustaw z 2024 r., poz. 1035; zwana dalej: „ustawą o biegłych rewidentach”

² zgodnie z komunikatem zamieszczonym na: <https://www.gov.pl/web/finanse/rozpoczecie-konsultacji-w-sprawie-przegladu-przepisow-w-zakresie-rewizji-finansowej>

³ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE, opublikowane w Dz.U. L 158 z 27.5.2014; zwane dalej: „Rozporządzenie UE”.

W przeciwieństwie do tej elastycznej konstrukcji Rozporządzenia UE stosowanej przez większość krajów UE, polskie przepisy (tj. art. 136 ustawy o biegłych rewidentach) przewidują niepraktyczną zamkniętą listę usług innych niż badanie, które mogą być świadczone przez audytora jednostki, jednocześnie zakazując wszystkich pozostałych, niezależnie od ich charakteru czy wpływu na niezależność audytu.

Z doświadczenia firm należących do Forum Dyrektorów Podatkowych wynika, że obecne przepisy:

- utrudniają korzystanie z dostawców usług profesjonalnych,
- powodują zbędne obciążenia organizacyjne i koszty,
- prowadzi do niespójności w stosowaniu przepisów w ramach jednolitego rynku UE,
- prowadzą do konieczności finalizowania współpracy z dotychczasowym doradcą (np. doradcą podatkowym) w sytuacji zmiany podmiotu badającego sprawozdanie finansowe, co nierzadko oznacza większe koszty i nieefektywności po stronie przedsiębiorstwa.

W ocenie Forum Dyrektorów Podatkowych uzasadnione byłoby odejście od konstrukcji "białej listy" na rzecz modelu "czarnej listy", zgodnego z Rozporządzeniem UE, oraz umożliwienie świadczenia usług doradztwa podatkowego i wycen, jeśli:

- nie należą one do zakazanych w art. 5 ust. 1 Rozporządzenia,
- nie mają bezpośredniego istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe,
- została uzyskana zgoda komitetu audytu i przeprowadzona analiza niezależności.

Takie podejście jest powszechnie stosowane w większości państw UE i pozwala pogodzić wymogi audytowe z potrzebami przedsiębiorstw.

Mamy nadzieję, że przedstawiona propozycja zostanie potraktowana jako głos praktyki rynkowej i będzie mogła stanowić przyczynek do wypracowania rozwiązań legislacyjnych, które zapewnią zgodność regulacyjną i umożliwią sprawne prowadzenie działalności gospodarczej. Wierzymy, że wpisuje się to w cel określony przez Ministerstwo tj. analizę funkcjonujących rozwiązań pod kątem ich skuteczności i efektywności biorąc pod uwagę dostosowanie do rzeczywistości prawno-gospodarczej. Jesteśmy otwarci na dalszy dialog z Ministerstwem Finansów w tym zakresie.

W imieniu Forum Dyrektorów Podatkowych,

Tomasz Rolewicz

Forum Dyrektorów Podatkowych
(podmiot zgłaszający)

Lp.	Jednostka redakcyjna ustawy ¹⁾	Propozycja zmiany wraz z brzmieniem przepisów	Uzasadnienie ²⁾
1.	Art. 136 ust. 1–3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym	a) skreślenie art. 136 ust. 1–3 ustawy, b) dodanie przepisu ustawy: „Dopuszcza się świadczenie na rzecz badanej jednostki zainteresowania publicznego usług, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi lit. a) ppkt (i), lit. a) ppkt (iv)–(vii) oraz lit. f) rozporządzenia nr 537/2014, pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w art. 5 ust. 3 lit. a–c rozporządzenia nr 537/2014.”	Stanowisko Forum Dyrektorów Podatkowych w sprawie zmian legislacyjnych do ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym . W związku z trwającymi konsultacjami w sprawie przeglądu przepisów w zakresie rewizji finansowej dotyczącymi między innymi, przepisu art. 136 ustawy o biegłych rewidentach, firmy skupione w ramach Forum Dyrektorów Podatkowych chciałyby podzielić się swoim spojrzeniem na praktyczne skutki obowiązujących rozwiązań oraz zaproponować kierunek racjonalizacji przepisów. Forum Dyrektorów Podatkowych gromadzi osoby odpowiedzialne za kwestie podatkowe w największych przedsiębiorstwach działających na polskim rynku – zarówno z kapitałem krajowym, jak i zagranicznym – reprezentujących zróżnicowane sektory gospodarki, od przemysłu ciężkiego, poprzez sektor finansowy, po usługi cyfrowe. Obowiązująca obecnie w Polsce konstrukcja art. 136 ustawy o biegłych rewidentach opiera się na zamkniętym katalogu dozwolonych usług (tzw. "biała lista") audytora na rzecz jednostki zainteresowania publicznego (JZP). Rozwiązanie to znacznie odbiega od bardziej praktycznych przepisów przyjętych w większości państw UE, które stosują model tzw.

		"czarnej listy" zawartej w Rozporządzeniu UE (model ten dopuszcza usługi o ile nie są wymienione na „czarnej liście”). W praktyce ogranicza to działającym w Polsce przedsiębiorstwom będącym JZP możliwość elastycznego dostosowania współpracy z dostawcami usług profesjonalnych do potrzeb biznesowych, prowadzi do nadmiarowych obostrzeń wykraczających poza wymogi prawa unijnego oraz nierzadko powoduje konieczność rozdzielania takich usług w obrębie grupy, co skutkuje wyższymi kosztami i ograniczeniem efektywności. Ponadto, zgodnie z Rozporządzeniem UE, usługi doradztwa podatkowego (z wyłączeniem usług dotyczących podatków od wynagrodzeń i zobowiązań celnych) oraz usługi w zakresie wycen (mimo, że są wymienione na czarnej liście) mogą być dozwolone przez ustawodawstwo krajowe, pod warunkiem spełnienia określonych warunków: przeprowadzenia analizy zagrożeń dla niezależności, zastosowania odpowiednich zabezpieczeń oraz uzyskania zgody komitetu audytu. Tym samym, Rozporządzenie UE – w przeciwieństwie do polskich przepisów - zakłada możliwość świadczenia takich usług na rzecz JZP na podstawie decyzji właściwego państwa członkowskiego. W przeciwieństwie do tej elastycznej konstrukcji Rozporządzenia UE stosowanej przez większość krajów UE, polskie przepisy (tj. art. 136 ustawy o biegłych rewidentach) przewidują niepraktyczną zamkniętą listę usług innych niż badanie, które mogą być świadczone przez audytora jednostki, jednocześnie zakazując wszystkich pozostałych, niezależnie od ich charakteru czy wpływu na niezależność audytu. Z doświadczenia firm należących do Forum Dyrektorów Podatkowych wynika, że obecne przepisy: • utrudniają korzystanie z dostawców usług profesjonalnych, • powodują zbędne obciążenia organizacyjne i koszty,
--	--	---

		• prowadzi do niespójności w stosowaniu przepisów w ramach jednolitego rynku UE, • prowadzi do konieczności finalizowania współpracy z dotychczasowym doradcą (np. doradcą podatkowym) w sytuacji zmiany podmiotu badającego sprawozdanie finansowe, co nierzadko oznacza większe koszty i nieefektywności po stronie przedsiębiorstwa. W ocenie Forum Dyrektorów Podatkowych uzasadnione byłoby odejście od konstrukcji "białej listy" na rzecz modelu "czarnej listy", zgodnego z Rozporządzeniem UE, oraz umożliwienie świadczenia usług doradztwa podatkowego i wycen, jeśli: • nie należą one do zakazanych w art. 5 ust. 1 Rozporządzenia, • nie mają bezpośredniego istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, • została uzyskana zgoda komitetu audytu i przeprowadzona analiza niezależności. Takie podejście jest powszechnie stosowane w większości państw UE i pozwala pogodzić wymogi audytowe z potrzebami przedsiębiorstw. Mamy nadzieję, że przedstawiona propozycja zostanie potraktowana jako głos praktyki rynkowej i będzie mogła stanowić przyczynek do wypracowania rozwiązań legislacyjnych, które zapewnią zgodność regulacyjną i umożliwią sprawne prowadzenie działalności gospodarczej. Wierzymy, że wpisuje się to w cel określony przez Ministerstwo tj. analizę funkcjonujących rozwiązań pod kątem ich skuteczności i efektywności biorąc pod uwagę dostosowanie do rzeczywistości prawno-gospodarczej. Jesteśmy otwarci na dalszy dialog z Ministerstwem Finansów w tym zakresie.
--	--	--

1) odpowiednio: ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1035 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm. - w zakresie przepisów odnośnie rewizji finansowej

2) wskazanie jaki problem istnieje obecnie oraz w jaki sposób zaproponowana zmiana wpłynie na jego rozwiązanie oraz podanie - jeżeli jest to możliwe - danych niezbędnych do szczegółowej analizy oraz opracowania Oceny Skutków Regulacji, w tym uwzględnienie ewentualnych kosztów jakie zaproponowana zmiana może powodować